

دریاچه شهدای خلیج فارس (چیتگر)

شرح پروژه

دریاچه شهدای خلیج فارس در شمال غرب شهر تهران و شمال پارک جنگلی چیتگر قرار گرفته است. آب رودخانه کن پس از عبور از یک بند انحرافی و سازه رسوبگیر، وارد این دریاچه 140 هکتاری می شود. کف و دیواره های پیرامون دریاچه به طور کامل با لایه های ژئوممبران و ژئوتکستایل آب بند شده تا آبی که از طریق لوله های انتقال آب به مخزن دریاچه وارد می شود، بدون هیچ گونه نشت و هدر رفتی ذخیره گردد. نمای نهایی دورتادور دریاچه به صورت سنگ مالون ساده و پلکانی و پله بتنی اجرا شده و کف دریاچه با قلوه سنگ رودخانه ای پوشیده شده است. دریاچه شهدای خلیج فارس و متعلقات آن شامل اماکن مذهبی، تفریحی و تفرجگاهی است که در دو مرحله اجرا شده و مورد بهره برداری قرار می گیرد. فاز اول اجرا شامل احداث بند انحرافی بر روی رودخانه کن، سیستم انتقال آب، مخزن آب بند و سد به همراه ادامه بزرگراه حکیم در محدوده پایین دست سد می باشد. در فاز دوم پروژه مستحذاتی همچون تصفیه خانه، اسکله های شناور، حوضچه تسکین سیلاب و ابنیه روی تاج سد به این مجموعه افزوده می شود. اگرچه مطالعات مربوط به طراحی دریاچه شهدای خلیج فارس به عنوان محور توسعه منطقه 22 شهرداری تهران از سال 1379 آغاز شد اما باید دانست که نخستین ایده ها برای اجرای چنین پروژه ای به حدود 40 سال پیش بازمی گردد. در نهایت اجرای این پروژه پس از بازنگری در طرح های اولیه از مهرماه 1389 آغاز شد تا رویای 40 ساله شهروندان پایتخت نشین برای داشتن دریاچه ای در اقلیم نیمه خشک شهر تهران ظرف مدت 30 ماه به حقیقت بپیوندد .

اهداف اجرای پروژه

هدف اصلی از ساخت دریاچه شهدای خلیج فارس، ایجاد یک منطقه گردشگری، تفریحی و تفرجگاهی است که علاوه بر این، امکان بهره برداری بهینه از منابع آبی موجود در محدوده طرح و تلطیف هوای بخشی از شهر تهران را تأمین می کند. به بیان دیگر احداث دریاچه شهدای خلیج فارس علاوه بر بالابردن توان اکولوژیکی منطقه به تلطیف هوای حوزه غرب شهر تهران نیز کمک می کند. احداث فضاهای متعدد مذهبی، تفریحی و خدماتی در محدوده پیرامون دریاچه در زمینی به وسعت 110 هکتار از دیگر اهداف اجرای این پروژه است که اجرای آن برعهده شهرداری منطقه 22 می باشد.

بخش های مختلف پروژه

بند انحرافی

بند انحرافی روی رودخانه کن به صورت یک سرریز آزاد بتنی احداث شده و ارتفاع آن در بلندترین بخش یعنی سازه اوجی به 2/5 متر می رسد. در واقع بند انحرافی وظیفه بالا بردن سطح آب و انتقال آن به کانال را برعهده دارد که به این منظور یک سازه انتقال آب نیز در کنار سازه اوجی احداث شده است.

سیستم انتقال آب

نقش سیستم 9 کیلومتری انتقال آب در پروژه احداث دریاچه شهدای خلیج فارس، انتقال آب از بندانحرافی رودخانه کن به مخزن دریاچه است. سیستم انتقال آب دریاچه شهدای خلیج فارس که به صورت کانال بتنی و لوله‌های GRP احداث شده، ظرفیت انتقال آبی معادل 1/2 مترمکعب بر ثانیه را دارا می باشد.

دایک ساحلی و سد خاکی

دایک ساحلی یک دیواره خاکی به طول تقریبی 5 کیلومتر است که دور تا دور دریاچه را احاطه کرده و در واقع برای ایجاد امکان آبیگری، یک ضرورت اصلی به‌شمار می‌آید. ارتفاع دایک ساحلی و سد در بخش‌های مختلف دریاچه بین 5 تا 10 متر است و در واقع در بخش‌های اتصال به سد خاکی، به حداکثر می‌رسد.

سد خاکی به طول تقریبی 725 متر و حداکثر ارتفاع 10/5 متر در جنوب دریاچه واقع شده‌است. ایجاد منظر و چشم‌انداز از فضای روی سد به سمت دریاچه و احداث سازه‌های روی تاج سد که معماری آن الهام گرفته از حرکت موج آب و ساختار هندسی آن می‌باشد، از ویژگی‌های خاص این بخش از پروژه است.

جزایری برای ایجاد زیبایی و افزایش امکانات جانبی طرح

3 جزیره مصنوعی در مرکز کاربری‌های شاخص و پرجاذبه پروژه احداث دریاچه شهدای خلیج فارس، قرار دارند. جزیره شهدای تنب کوچک در شمال غرب دریاچه به مساحت نیم هکتار، جزیره شهدای تنب بزرگ در شمال دریاچه به مساحت یک هکتار و جزیره شهدای ابوموسی به مساحت 1/4 هکتار این جزایر را تشکیل می‌دهند. هدف از احداث این جزایر مصنوعی، ایجاد کاربری‌های فرهنگی، مذهبی و تفریحی می‌باشد. قابل ذکر است که طراحی یکی از زیباترین مساجد جهان اسلام برای احداث در جزیره شهدای ابوموسی در حال انجام است که ساخت و بهره‌برداری از آن بی‌شک می‌تواند نقش قابل ملاحظه‌ای در توسعه شعائر اسلامی با یک نگاه نوین داشته باشد.

تاریخ افتتاح فاز یک : 92/02/15

omrani.tehran.ir

Photo by: Mohammad Esmaili

